

ST/1990

Ruotsin opetuksen kysymys

Yleensä kun tehdään jotakin, se on keino jonkin tavoitteen saavuttamiseen. Mikä on Suomalaisuuden kielen liiton tavoite sen toiminnassa ruotsin opetuksen tiimoilla?

Kun tavoitteena sanotaan olevan yhteisenä aineena opetettavan ruotsin muuttaminen valinnaiseksi, minkä tavoitteen saavuttamista tämä edistää? Mikä on se ongelma, jonka tämä menettely ratkaisee?

Mikä tekee ruotsista pakkoaineen, kun muita yhteisenä opetettavia aineita ei näin kuvata?

Ruotsin opetuksen aseman heikentäminen voidaan yrittää perustella monilla hyviltä kuulostavilla asioilla. Ei ole mikään tempu löytää "kauniita" perusteluja mille tahansa näkökannalle. Jo antiikin aikaan ryhdyttiin systemaattisesti harjoittelemaan retoriikkaa hyvän taivuttelun ja vakuuttamisen aikaansaamiseksi. Maailmanhistoria, politiikka ja kirjallisuus voivat antaa lukemattomia esimerkkejä. Hilpeällä tavalla tätä valaisee BBC:n sarja Yes, Prime Minister, jossa Sir Humphrey ja hänen edeltäjänsä Sir Arnold ovat tämän kielipelin suurmestareita.

Tyypillinen kauniilta näyttävä argumentti on esittää, että ruotsin opetukseen menevä aika tarvitaan monien muiden todella tärkeiden kielten opetuksen järjestämiseen. Aikaa tarvittaisiin mm. saksan, ranskan, venäjän ja jopa englannin "kunnollisen" hallinnan opettamiseen.

Tältä argumentilta menee pohja pitkälti pois, koska jos aloittaa A-kielenä lukemaan muuta kuin englantia, saa englannin vapaaehtoiseksi aineeksi jo viidennellä luokalla ja saa tässä kielessä kahta vuotta pidemmän kurssin kuin B-ruotsissa.

Englannissa saavutetaan nykyiselläänkin kohtuullisen hyvä tulos, jota opiskelu keskiasteella ja yliopistossa vielä parantaa. Englannin hallinnan taso ei enää ole mikään suuri ongelma maassamme.

Mitä taas tulee ruotsin opiskeluun, se ei ole lainkaan tarpeeton aine, kuten yleisesti esitetään. Tämä käy selvästi ilmi kieli- taidon tarvetutkimuksista. Useimpien koulun muiden aineiden tarvetta (hyötymielessä) ei ole vastaavasti mitenkään konkreettisesti osoitettu.

Ei ole myöskään missään osoitettu, että ruotsin kieli olisi muita kieliä vaikeampi oppia. Todennäköisesti se on hieman helpompi oppia kuin esim. englanti, johtuen monien alojen - erityisesti yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin asioihin liittyvien alojen - samankaltaisesta terminologiasta ja ilmaisutavoista.

Ei ole myöskään mitään näyttöä väitteille, että ruotsin opiskelu rasittaisi oppilaan minäkuvaa. Ajatus on kummallinen. Minäkuva saattaa kärsiä jatkuvista oppimisvaikeuksista. Niitä ei ruotsissa ole muita aineita enempää, eivätkä ruotsin arvosanat poikkea muista arvosanoista.

Ruotsin opetusta voidaan periaatteessa kehittää yhtä miellyttäväksi kuin minkä muun aineen opetusta tahansa, kunhan yhteiskunnassa ja kulttuurissa ei esiintyisi ilmiöitä, jotka luovat vääriä kuvia ruotsin tarpeellisuudesta ja ruokkivat ruotsin opetuksen ja opiskelun vastaisia asenteita.